

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

137. PLENÁRNE ZASADNUTIE VR, 4. 12. 2019 – 5. 12. 2019

Uznesenie Európskeho výboru regiónov – Ekologický dohovor v partnerstve s miestnymi a regionálnymi samosprávami

(2020/C 79/01)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

so zreteľom na:

- avizovaný Európsky ekologický dohovor, ktorý ohlásila zvolená predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyen v dokumente *Ambicióznejšia Únia: Môj plán pre Európu*,
- skutočnosť, že miestne a regionálne samosprávy vykonávajú 70 % všetkých právnych predpisov EÚ, 70 % opatrení na zmiernenie zmeny klímy, 90 % politík na prispôbenie sa zmene klímy a 65 % cieľov udržateľného rozvoja, predstavujú jednu tretinu verejných výdavkov a dve tretiny verejných investícií a práve ony budú realizovať Európsky ekologický dohovor v praxi,

Smerom k ambicióznemu ekologickému dohovoru, ktorý bude prinášať výsledky na miestnej úrovni a zároveň podnecovať činnosť na celosvetovej úrovni

1. zdôrazňuje, že na to, aby sa Európa stala do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym kontinentom je potrebný ambiciózny ekologický dohovor, a oceňuje, že sa pri tvorbe politiky EÚ kladie dôraz na udržateľnosť. Ekologický dohovor by mal byť nástrojom na vymedzenie agendy, ktorý umožní začleniť kritériá udržateľnosti do všetkých politík, makroekonomických priorít a finančných nástrojov EÚ, ako aj do európskeho semestra a viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2021 – 2027;
2. zdôrazňuje, že ekologický dohovor by mal byť prostriedkom na realizáciu cieľov stratégie v oblasti biodiverzity a Parížskej dohody a v plnej miere aj Agendy 2030 OSN a cieľov udržateľného rozvoja a mal by poskytnúť ambiciózny príspevok EÚ k politickému rámcu pre medzinárodnú ochranu biodiverzity na obdobie po roku 2020, o ktorom sa rozhodne na konferencii zmluvných strán COP15 Dohovoru o biologickej diverzite (DBD);
3. vyzýva Komisiu, aby v prípade potreby preskúmala ciele EÚ zahrnuté do balíka opatrení v oblasti čistej energie v snahe zabezpečiť klimaticky neutrálnu Európu, ktorá posilní svoju konkurencieschopnosť a sociálnu spravodlivosť najneskôr do roku 2050, a aby ich zakotvila v európskom právnom predpise v oblasti klímy. V tejto súvislosti vyzýva, aby sa cieľ zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2030 zvýšil aspoň na 55 %, cieľ v oblasti energetickej efektívnosti na 40 % a podiel energie z obnoviteľných zdrojov na 40 %;

Ekologický dohovor, v rámci ktorého sa uplatňuje miestne orientovaný prístup a zabezpečuje súdržnosť politík

4. vyzýva, aby sa v ekologickom dohovore zaujal holistický, miestne orientovaný prístup, ktorý prinesie konkrétne riešenia zohľadňujúce hospodárske, sociálne, geografické a environmentálne výzvy a príležitosti regiónov a miest, a v rámci ktorého budú do vypracúvania a vykonávania budúcich návrhov zapojení miestni obyvatelia;
5. očakáva, že ekologický dohovor zabezpečí zohľadňovanie udržateľnosti, že sa vďaka nemu integrácia politiky stane prístupom, nie len prioritou, a že sa zabezpečí súdržnosť politík, a to aj v rámci hodnotení alebo kontrol vhodnosti, s cieľom zosúladiť priority, ambície a harmonogramy rôznych politík EÚ a zabrániť duplicité alebo protichodným postupom a výsledkom. Vyzýva Komisiu, aby usmernenia o lepšej právnej regulácii a súbor nástrojov využila na pomoc pri koncipovaní právnych predpisov, ktoré obstoja v budúcnosti. V tejto súvislosti varuje pred formalistickým prístupom k lepšej právnej regulácii, napr. pred zásadou „jeden za jeden“ uplatňovanou v právnych predpisoch EÚ, ktorá nezohľadňuje zložitosť politických a regulačných výziev, ktoré sa musia vyriešiť;
6. žiada, aby Komisia navrhla na úrovni EÚ opatrenia zamerané na internalizáciu externých nákladov a jednotné uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“;

7. opakuje svoju výzvu, aby sa otázky týkajúce sa životného prostredia a zmeny klímy lepšie zohľadnili vo vonkajších vzťahoch EÚ. Vyzdvihuje tiež význam výmeny skúseností medzi partnermi v rámci platforiem územnej spolupráce, ako sú ARLEM a CORLEAP, ako aj prostredníctvom partnerstiev medzi mestami. Zmena klímy by mala zostať strategickou diplomatickou prioritou EÚ s cieľom zabezpečiť, aby tretie krajiny prijali a vykonávali ambiciózne politiky na dosiahnutie klimateckej neutrality;

8. vzhľadom na tieto faktory zdôrazňuje zásadný význam ambiciózne integrovanej námornej politiky, ktorá umožní komplexný a koherentný prístup k oceánom a moriam v záujme zabezpečenia ich prínosu k boju proti zmene klímy, zachovania ich biodiverzity, od ktorej tiež závisí naše zásobovanie potravinami, a využívanie ich schopnosti prispievať k rozvoju obnoviteľných zdrojov energie;

Dosahovanie hmatateľných výsledkov v praxi uplatnením viacúrovňového riadenia a aktívnej subsidiarity

9. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že ekologický dohovor bude vychádzať z rámca viacúrovňového riadenia. Víta uznesenia Európskeho parlamentu o Konferencii OSN o zmene klímy 2019 v Madride a o stav klimateckej núdze s výzvou na prijatie okamžitých a ambiciózných opatrení s cieľom obmedziť globálne otepľovanie na 1,5 °C, v ktorých sa uznáva, že trvalú transformáciu na udržateľnú a nízkouhlíkovú spoločnosť nemožno dosiahnuť bez zapojenia zdola aj zhora. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy sú pripravené formovať Európsky klimatecký pakt spolu s občanmi, podnikmi, univerzitami a výskumnými strediskami;

10. vyzýva na to, aby financovanie a podpora z fondov EÚ vždy podliehali preskúmaniu vplyvu na klímu a udržateľnosť. Dotácie, pomoc a programy podpory, ktoré sú priamo alebo nepriamo škodlivé pre životné prostredie, by sa mali preveriť z hľadiska ich súladu s cieľmi v oblasti klímy a udržateľnosti a mali by sa zrušiť;

11. vyzýva Komisiu, aby predložila akčné programy ekologického dohovoru s merateľnými cieľmi, cielenými opatreniami a primeranými finančnými prostriedkami, pripravené v spolupráci s miestnymi a regionálnymi samosprávami v súlade s ich zákonnými právomocami v členských štátoch. Ekologický dohovor nebude úspešný, ak sa nepretaví do stratégií a plánov vypracovaných a realizovaných na úrovni EÚ, ako aj na národnej, regionálnej a miestnej úrovni;

12. vyzýva Komisiu, aby monitorovala pokrok národných vlád a miestnych a regionálnych samospráv v súvislosti s podpornými faktormi a pri riešení prekážok v procese predkladania správy o stave energetickej únie prostredníctvom úzkeho a priameho zapojenia miestnych a regionálnych samospráv;

13. vyzýva členské štáty, aby zaviedli viacúrovňový dialóg o klíme a energetike a aktívne zapojili miestne a regionálne samosprávy jednak do prípravy a revízie národných energetických a klimateckých plánov, pričom by svoje ambície mali zosúladiť so scenármi na dosiahnutie klimateckej neutrálnosti, jednak do rozvoja miestne a regionálne stanovených príspevkov, ktoré by dopĺňali NDC⁽¹⁾;

14. v tejto súvislosti sa zaväzuje zriadiť fórum miestnych a regionálnych samospráv a zainteresovaných strán pre spoluprácu s Európskou komisiou a členskými štátmi, kde sa budú pravidelne stretávať všetky príslušné subjekty, aby poskytovali spätnú väzbu o vykonávaní opatrení a iniciatív súvisiacich s ekologickým dohovorom, predkladali odporúčania k legislatívnym návrhom a vymieňali si najlepšie postupy na všetkých úrovniach riadenia;

15. vyzýva Komisiu, aby ekologický dohovor zahrnula medzi témy nadchádzajúcej Konferencie o budúcnosti Európy, keďže zmena klímy a udržateľný rozvoj v rámci cieľov udržateľného rozvoja OSN majú priamy vplyv na blahobyt občanov EÚ;

16. očakáva, že Komisia bude ďalej podporovať a rozširovať iniciatívy, ako je Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike, v rámci EÚ aj mimo nej;

17. vyzýva Komisiu, aby v plnej miere zohľadnila závery zahrnuté v správach o vykonávaní politík v oblasti čistého ovzdušia a o verejnom obstarávaní vypracovaných v rámci pilotného projektu VR – siete regionálnych centier (RegHub)⁽²⁾. Projekt siete regionálnych centier by sa mal využiť aj na iniciatívy v rámci ekologického dohovoru;

⁽¹⁾ COR (2018) 923.

⁽²⁾ <https://cor.europa.eu/sk/our-work/Pages/network-of-regional-hubs.aspx>

Zamerať sa na transformáciu v rôznych oblastiach, vďaka ktorej sa regióny a mestá stávajú udržateľnejšími

18. vyzýva, aby sa ekologický dohovor zamerlal na rôzne transformačné výzvy vrátane tých, ktoré súvisia s energetikou, oceánmi, obehovým hospodárstvom, výrobou a spotrebou potravín, mobilitou, digitalizáciou a životným prostredím;
19. vyzýva Európsky parlament, aby zadal vypracovanie oficiálnej štúdie o environmentálnom vplyve presúvania Európskeho parlamentu medzi Bruselom a Štrasburgom dvanásťkrát za rok;
20. vyzýva Európsku komisiu, aby zabezpečila, že transformácia vo všetkých týchto oblastiach bude spravodlivá a participatívna, všetci aktéri budú do nej zapojení v partnerstve a na nikoho sa nezapadne;
21. vyzýva Európsku komisiu, aby zabezpečila hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť tejto transformácie, pričom by mala venovať osobitnú pozornosť najviac znevýhodneným regiónom, regiónom zasiahnutým transformáciou priemyslu, riedko osídleným oblastiam a územiam, ktoré sú citlivé z environmentálneho hľadiska, ako sú ostrovy a horské regióny;
22. zdôrazňuje, že verejné obstarávanie je možnou silnou pákou na zabezpečenie udržateľnejších dodávok potravín (miestnych a ekologických) v rámci zmlúv o poskytovaní stravovania vo verejnom sektore v školských a nemocničných jedálňach, ako aj na rozvoj udržateľnej mobility. Tieto príklady môžu posilniť prepojenie vidieka a miest vyjadrené v novej mestskej agende konferencie Habitat III. Opätovne vyzýva Komisiu, aby najmä objasnila existujúce obmedzenia v rámci svojich pravidiel verejného obstarávania (napríklad vydaním príručiek), aby sa mohli uplatňovať kritériá udržateľnosti;
23. zdôrazňuje nevyhnutnosť rozvoja komplexného vzdelávania a zručností, ktoré budú veľmi potrebné pri ekologickej transformácii. Ďalej opakuje svoju výzvu na vytvorenie strediska pre monitorovanie tejto transformácie, ktoré by zhromažďovalo údaje na regionálnej úrovni podporujúce tvorbu politiky na všetkých úrovniach riadenia;

Energetická a klimatická transformácia

24. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že európsky právny predpis v oblasti klímy bude založený na dôkladnej analýze jeho vplyvov a prínosov v spojení s konkrétnymi plánmi financovania, bude zahŕňať zmierňovanie zmeny klímy a adaptáciu na ňu a tvoriť základ pre komplexný a ambiciózný balík opatrení v oblasti klimatickej neutralnosti;
25. zdôrazňuje význam výskumu a zberu údajov o očakávaných klimatických odchýlkach a potrebu posilniť medziregionálnu spoluprácu s cieľom konať v oblastiach, ktoré sú v dôsledku zmeny klímy najviac ohrozené;
26. znova vyzýva inštitúcie EÚ, aby zabezpečili, že adaptácia na zmenu klímy a odolnosť voči prírodným katastrofám sa ako kľúčové aspekty udržateľného rozvoja zohľadnia v budúcich fondoch a projektoch EÚ a prepoja sa aj s politikami v oblasti súdržnosti, vidieckeho rozvoja, zdravia, výskumu a životného prostredia ⁽³⁾;
27. vyzýva EÚ, aby podporovala regionálne a miestne samosprávy pri ochrane a obnove prirodzených záchytov CO₂, ktoré sú dôležité pre dosiahnutie klimatickej neutrality, a to najmä prispôbením obhospodarovania organických pôd a obnovou rašelinísk a mokradí;
28. vyzýva Komisiu, aby navrhla jasné definície a pravidlá pre miestne energetické spoločenstvá a iné typy výrobcov-spotrebiteľov s cieľom zaručiť im istotu a zabezpečiť prístup na trh, finančné nástroje a know-how a podporovať kolektívnu vlastnú spotrebu v súkromných budovách;
29. žiada, aby sa pokračovalo v práci v oblasti energetickej účinnosti verejných budov a pokročilo smerom k vlastnej spotrebe; žiada, aby sa podporoval zber údajov o spotrebe elektrickej energie a tepla a aby sa iniciovali stratégie umelej inteligencie, ktoré prispievajú k úspore energie;

⁽³⁾ COR (2018) 6135.

30. vyzýva Európsku komisiu, aby ďalej podporovala rozvoj a zavádzanie udržateľnej energie z obnoviteľných zdrojov poskytutím jasného politického a regulačného rámca, ako aj vhodnej podpory výskumu a vývoja inovačných technológií obnoviteľnej energie vrátane plánu pre čistý vodík;

31. očakáva, že ekologický dohovor bude zahŕňať akčný plán EÚ pre dostupné bývanie, čo by malo zodpovedať intenzívnejšiemu úsiliu o odstránenie energetickej chudoby. Spravodlivá transformácia bude možná iba vtedy, ak sa prijímú opatrenia, ktoré zabezpečia, že zraniteľné osoby budú môcť profitovať z teplejších, energeticky efektívnejších domácností, ktoré používajú technológie z obnoviteľných zdrojov, ako napríklad slnečná energia;

32. zdôrazňuje, že spotreba energie v budovách predstavuje viac ako 40 % celkovej spotreby energie v EÚ, a preto sa domnieva, že modernizácia bývania by mohla významne prispieť k zníženiu emisií skleníkových plynov v Európe a k odstráneniu energetickej chudoby. V tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby navrhla ambiciózný finančný plán obnovy budov ako súčasť balíka opatrení ekologického dohovoru;

Transformácia na obehové hospodárstvo

33. domnieva sa, že základným prvkom dosiahnutia cieľov ekologického dohovoru je komplexná a dlhodobá stratégia pre európsky priemysel, ktorá bude stimulovať inovácie a priniesie konkurenčné výhody a príležitosti na vytváranie pracovných miest, najmä pre mladých ľudí. V tejto súvislosti je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa pri prechode na nízkouhlíkové výrobné metódy podporovali energeticky náročné priemyselné odvetvia s cieľom obmedziť narušenie hospodárskej súťaže a zabrániť úniku uhlíka, najmä financovaním príslušného výskumu a vývoja praktických riešení zo strany EÚ;

34. vyzýva na vypracovanie nového ambiciózneho, časovo vymedzeného a vedecky podloženého akčného plánu pre obehové hospodárstvo po roku 2020 a očakáva úzku spoluprácu s Európskou komisiou na týchto návrhoch;

35. zdôrazňuje, že prvou prioritou by mala byť prevencia v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva EÚ a vyzýva na zavádzanie ambiciózných opatrení, ako je ekodizajn výrobkov a služieb, predchádzanie vzniku odpadu, recyklácia, ďalšie a opätovné využitie materiálov a komponentov, ako aj redukovanie škodlivých zložiek a opätovné spracovanie rušivých zložiek v snahe podporovať opraviteľnosť, recyklovateľnosť, modernizáciu a životnosť. V tejto súvislosti nabáda miestne a regionálne samosprávy, aby v rámci každej príležitosti na financovanie zo strany EÚ využívali mnohoraké nástroje vrátane lokalizácie záväzných cieľov EÚ, fiškálnych opatrení na všetkých úrovniach, rozšírenej zodpovednosti výrobcu a zeleného verejného obstarávania so záväznými cieľmi;

36. vyzýva Európsku komisiu, aby navrhla ambiciózný cieľ z hľadiska zníženia komunálneho odpadu do roku 2030, pričom opätovné použitie a recyklácia komunálneho odpadu by sa do roku 2030 mali zvýšiť o 70 % hmotnosti, potravinový odpad by sa mal do roku 2030 zredukovať o 50 % a mal by sa stanoviť záväzný cieľ skládkovať do roku 2030 maximálne 5 % zvyškového odpadu;

37. v tejto súvislosti podporuje aj nové úsilie v oblasti mikroplastov a úsilie vyvíjané na zavedenie právnych predpisov o plastoch⁽⁴⁾, pričom zdôrazňuje, že znečistenie plastmi by sa malo riešiť pri zdroji;

38. žiada Komisiu, aby povzbudila všetky európske regióny a mestá, aby vypracovali akčné plány v oblasti biohospodárstva alebo aby do svojej celkovej stratégie rozvoja začlenili samostatnú kapitolu o biohospodárstve;

Transformácia v oblasti potravín

39. vzhľadom na skutočnosť, že sa EÚ stala najväčším dovozcom a vývozcom potravín na svete, zdôrazňuje, že obchodné dohody sa musia posudzovať s ohľadom na cieľ znížiť emisie skleníkových plynov, a to aj v agropotravinárskom odvetví, a že tieto dohody sa musia zakladať na udržateľnom rozvoji;

40. vzhľadom na to, že poľnohospodárstvo je zodpovedné za 10 % emisií skleníkových plynov a je priamo zasiahnuté zmenou klímy, vyzýva Komisiu, aby podporovala udržateľné poľnohospodárstvo posilnením finančnej pomoci pre postupy šetrné k životnému prostrediu a ku klíme v rámci oboch pilierov spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP);

⁽⁴⁾ COR (2018) 925 a COR (2018) 3652.

41. navrhuje vytvoriť miestnu a regionálnu kapitolu v rámci stratégie „z farmy na stôl“, ktorá je zvlášť dôležitá pre modely malého hospodárstva s cieľom posúdiť účinky medzinárodných a celosvetových modelov výroby potravín na miestne a regionálne výrobné systémy;

42. zdôrazňuje kľúčovú úlohu lesov a rašelinísk v EÚ pri dosahovaní klimatickej neutrality. Vyzýva na vypracovanie spoľahlivej stratégie EÚ pre lesy a rašeliniská a podporuje ambiciózne systémy označovania potravín dorábaných na pôde bez odlesňovania ⁽³⁾. V tejto súvislosti pripomína záväzky členských štátov podľa nariadenia LULUCF a uznáva úsilie o dosiahnutie zvýšeného odstraňovania CO₂;

43. pripomína, že oceány významne prispievajú k našim dodávkam potravín; podporuje vymedzenie novej stratégie na podporu akvakultúry a modrých biotechnológií, ktorá nebude poškodzovať životné prostredie a bude chrániť prírodné prostredie a zdôrazňuje význam udržateľného rybolovu pre rovnováhu pobrežných oblastí;

44. zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy potrebujú štandardizovanú metodiku na zber a oznamovanie údajov o environmentálnom vplyve potravinových výrobkov, ako aj potravinového odpadu, aby sa zabezpečila kompatibilita údajov členských štátov a podnecovalo meranie environmentálnych a sociálnych nákladov spojených s potravinovými výrobkami alebo výživou z ekonomického hľadiska;

Transformácia v oblasti mobility

45. konštatuje, že miestne a regionálne samosprávy sú rozhodujúcou hnacou silou ekologickej mobility a ekologizácie dopravy, a preto naliehavo vyzýva, aby sa na úrovni EÚ prijali opatrenia zamerané na internalizáciu externých nákladov jednotlivých druhov dopravy s cieľom zabezpečiť vyrovnanější podmienky a tiež aby sa najmä preskúmali daňové opatrenia uplatňované na niektoré dopravné palivá;

46. poukazuje na to, že rozvodné siete, akumulácia elektrickej energie, obchod a riadenie verejnej infraštruktúry budú musieť byť zmodernizované, spolu s dopravnými predpismi a zdaňovaním, aby boli náležité vybavené pre nové a inovatívne druhy dopravy vrátane akumulátorov alebo vodíkových palivových článkov;

47. zdôrazňuje, že využitím potenciálu digitálnych technológií bude možné optimalizovať prepravu a vytvoriť multimodálnu transeurópsku dopravnú sieť (TEN-T). Nevyhnutnými podmienkami sú inteligentné dopravné systémy (IDS) a infraštruktúra;

Environmentálna transformácia

48. opakuje svoju výzvu na vypracovanie 8. environmentálneho akčného programu ⁽⁴⁾ a zdôrazňuje, že tento program by sa mal zosúladiť s cieľmi ekologického dohovoru a mal by rozhodujúcou mierou prispieť k jeho účinnému vykonávaniu v praxi. vyzýva, aby boli orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni vo väčšom rozsahu zapojené do cyklu preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov;

49. vyzýva, aby sa vytvoril globálny rámec pre biodiverzitu na obdobie po roku 2020 zosúladením a integrovaním všetkých príslušných environmentálnych dohôd OSN s cieľmi v oblasti biodiverzity do roku 2030. So zreteľom na konferenciu COP15 v roku 2020 by zmluvné strany Dohovoru o biologickej diverzite (DBD) mali formálne uznať nenahraditeľnú úlohu miestnych a regionálnych samospráv v záujme úspešného vykonávania a jednotného monitorovania, vykazovania a overovania politik v oblasti biodiverzity vo svetovom meradle i na úrovni EÚ;

50. opakuje, že plnenie ambícií EÚ v oblasti nulových emisií si vyžaduje širokospektrálny prístup zameraný na kvalitu ovzdušia a vody, nebezpečné chemikálie, emisie, pesticídy a endokrinné disruptory, a vyzýva Komisiu, aby už ďalej neodkladala vypracovanie a prijatie novej stratégie týkajúcej sa endokrinných disruptorov a prísnejších pravidiel týkajúcich sa nebezpečných chemických látok;

51. žiada Komisiu, aby sa viac usilovala propagovať potenciál riešení inšpirovaných prírodou a ekologickú a modrú infraštruktúru ako užitočné doplnenie – a nie náhradu – rozhodných opatrení v oblasti biodiverzity a ekosystémových služieb v prímestských a vidieckych oblastiach;

⁽³⁾ COR (2019) 973.

⁽⁴⁾ COR (2019) 1672.

52. zdôrazňuje prínos environmentálnych rámcových programov na regionálnej úrovni zosúladených s rôznymi vnútroštátnymi, európskymi a medzinárodnými stratégiami. Tieto programy by mohli pomôcť určiť ciele a hlavné opatrenia, objasniť regionálne environmentálne rozhodnutia a vytvoriť dlhodobý plán, v ktorom má zapojenie spoločnosti kľúčový význam, ako aj uľahčiť koncepciu spojeníctiev s inými európskymi regiónmi;

Digitálna transformácia

53. pripomína dôležitú úlohu, ktorú inteligentné regióny, mestá a spoločenstvá zohrávajú pri zabezpečovaní spravodlivého prechodu na klimatickú neutralitu. Vyzýva Komisiu, aby uplatňovala koncepciu digitálnej súdržnosti v snahe zaistiť, že sa v rámci digitálnej transformácie nezabudne na žiadneho jednotlivca, ani na žiaden región, a aby podporovala opatrenia s cieľom pomôcť miestnym a regionálnym samosprávam pri zavádzaní inteligentných riešení a zvýšiť vplyv programov inteligentnej špecializácie na podporu digitálnych zručností;

54. vyzýva, aby sa vypracovali komplexné rámce, ktoré by integrovali a využívali údaje na účely inteligentného riadenia a zároveň zaručovali požadovanú ochranu údajov;

55. upozorňuje na významnú uhlíkovú stopu internetu a digitálneho spracovania údajov, a preto vyzýva EÚ, aby sa vo väčšej miere venovala dôsledkom digitalizácie z hľadiska energetiky a CO₂ a podporovala jej udržateľnosť. Domnieva sa, že verejné orgány by mali zvyšovať informovanosť o tejto téme;

Na uspokojenie potrieb občanov sa musia zabezpečiť primerané finančné zdroje na úrovni EÚ, ako aj na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

56. víta investičný plán pre udržateľnú Európu vo výške 1 bilión EUR v investíciách v rokoch 2021 až 2030, ktorý zodpovedá potrebám, ktoré zistil Európsky dvor audítorov ⁽⁷⁾. Podporuje aj rozhodnutie Európskej investičnej banky ukončiť financovanie väčšiny projektov v oblasti energie z fosílnych palív od konca roku 2021 a postupne zvýšiť podiel finančných prostriedkov určených na opatrenia v oblasti klímy a udržateľnosť životného prostredia. Opakuje svoju výzvu zredukovať byrokráciu a zjednodušiť mechanizmy súvisiace s prípravou projektov a posilniť prispôbenú technickú pomoc na prístup k programom JASPERS a ELENA Európskej investičnej banky na prípravu projektov financovateľných bankami vrátane projektov menšieho rozsahu;

57. trvá tiež na tom, že sú potrebné dodatočné zdroje, napríklad navrhované rozšírenie systému obchodovania s emisiami a zavedenie uhlíkoveho cla v súlade s pravidlami WTO, ako aj primerané zdaňovanie leteckých pohonných hmôt;

58. žiada Komisiu, aby vytvorila nový fond pre spravodlivú transformáciu zameraný na uhoľné regióny a regióny s vysokými emisiami uhlíka, ktorý by pozostával z dodatočných zdrojov okrem zdrojov vyčlenených na politiku súdržnosti, ale fungoval by ako doplnok k operačným programom politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 na úrovni NUTS 2;

59. vyzýva, aby sa aspoň 30 % celkového rozpočtu EÚ na obdobie rokov 2021 – 2027 vyčlenilo na opatrenia v oblasti klímy a biodiverzity a aby sa postupne zrušili dotácie na fosílna palivá;

60. zdôrazňuje kľúčovú úlohu politiky súdržnosti ako hlavného finančného nástroja pri plnení cieľov transformácie. Žiada, aby politika súdržnosti disponovala dostatočnými zdrojmi, preto by mal v nasledujúcom VFR podiel rozpočtu vyčlenený na politiku súdržnosti ostať nezmenený;

61. obáva sa, že ekologický dohovor sa nedá dosiahnuť bez vhodného finančného rámca. Vyzýva na úplné vykonávanie akčného plánu Komisie o financovaní udržateľného rastu a rýchle prijatie regulačného rámca pre taxonómiu na uľahčenie udržateľných investícií, na zverejňovanie informácií týkajúcich sa udržateľných investícií a rizík ohrozujúcich udržateľnosť, a pokiaľ ide o nízkouhlíkové referenčné hodnoty a referenčné hodnoty pre kladný vplyv v oblasti emisií uhlíka ⁽⁸⁾. Tento rámec by sa mal vzťahovať aj na investície do jadrového priemyslu, leteckej dopravy a železničného sektora. Akčný plán by sa mal tiež rýchlo rozšíriť na sociálne kritériá;

⁽⁷⁾ Európsky dvor audítorov: *Situčná správa – Opatrenia EÚ v oblasti energetiky a zmeny klímy*, 20. septembra 2017 <https://op.europa.eu/webpub/eca/ir-energy-and-climate/sk/>

⁽⁸⁾ Pozri stanovisko VR zo 6. decembra 2018, spravodajca Tilo Gundlack (SES/DE).

62. podnecuje ambiciózný prístup k investíciám EÚ do prírody a biodiverzity, pričom podotýka, že náklady by boli rozhodne nižšie ako výhody vyplývajúce z ekosystémových služieb napríklad vo forme služieb v prospech zdravia, ukladania CO₂, zadržiavania povodní, čistenia vodných zdrojov, ochrany kvality ovzdušia alebo predchádzania erózii pôdy;

63. opakuje svoj názor, že nie je možné dosiahnuť dohodu o výdavkoch z rozpočtu EÚ, pokiaľ sa nedosiahne pokrok aj v oblasti príjmov, pretože objem rozpočtu EÚ by mal byť úmerný jej súčasným a budúcim prioritám⁽⁹⁾. Naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila krízové opatrenia na podporu ekologického dohovoru, ak sa budúci rozpočet EÚ nepodarí zaviesť do konca roka 2020;

64. zdôrazňuje význam miery spolufinancovania pri fondoch EÚ, pokiaľ ide o zlepšenie ich dostupnosti pre malé spoločnosti, vidiecke oblasti a ostrovné spoločnosti. Vyzýva, aby sa posilnili možnosti využívať ich ako „laboratória“ transformácie energetiky tým, že sa navrhnu inovatívne riešenia a koordinované politické opatrenia;

65. so zreteľom na rámec štátnej pomoci po roku 2020 požaduje zvýšenie úrovne povolenej štátnej pomoci a následné prispôbenie smernice o zdaňovaní energie s cieľom podporiť nízkoemisné palivá. Na reguláciu a projekty súvisiace s transformáciou energetiky sa musí uplatňovať dostatočná flexibilita a technologicky neutrálny prístup, pokiaľ ide o udržateľnosť a znižovanie emisií;

Priama komunikácia s občanmi o prínose ekologického dohovoru

66. navrhuje zintenzívniť informačné kampane a priame dialógy s občanmi s cieľom zvýšiť informovanosť o význame prechodu na udržateľnejšiu spoločnosť, zdravšie miestne spoločnosti a konkurencieschopnejšie miestne hospodárstvo. Vyzýva Komisiu, aby spolu s VR organizovala sériu občianskych dialógov s cieľom predstaviť pridanú hodnotu ekologického dohovoru a poukázať na jeho konkrétne výsledky v každodennom živote občanov;

67. poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskej komisii, Európskemu parlamentu, fínskemu, chorvátskemu a nemeckému predsedníctvu Rady EÚ a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 5. decembra 2019

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ COR (2019) 3887.